

Izhaja vsak dan ob 3^h pop.
razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:
za Ljubljano . . . Din 10[—]
po pošti 12[—]
za inozemstvo 22[—]

Oglasi po tarifa.

LJUDSKI DNEVNIK

Glasi Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem

ne sprejemamo. — Pismenim
vprašanjem je treba priložiti
znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr.
Telefon št. 119.Uprava: Sodna ulica št. 5.
Telefon št. 423.

Dr. Ivan Šusteršič.

Razkrinkani centralisti.

Do danes še niso reagirali voditelji SLS na stvarne članke, razen z lažjo, psovko in častikrajo. Niso bili v stanu stvarno odgovoriti, zlasti ne na članek „Revizija ustave“ in ne na moj članek „Avtonomija“. To pa iz enostavnega razloga, ker stvarno odgovoriti ne morejo, kajti naše obrazložitve so podprte po zgodovinskih dejstvih, katerih največji lažnjivec ne more utajiti, ker so ta dejstva splošno znana. Razumemo, da so ta dejstva gospodi zelo neprijetna. Namesto pa, da bi izbrali pot poštenega človeka, svojo zgodovinsko krivdo moško priznali in prosili prevarjeno ljudstvo odpuščanja, so eksplodirali. Tudi ta eksplozija me ne bo spravila iz poti stvarnosti, in gospoda ne bo dosegla svojega namena, da pripravi ljudstvo ob tečno hrano priproste stvarne resnice. O gotovih insinujacijah pa, ki presegajo vsako mejo dostojnosti in poštenja ter nadkriljujejo sploh vse, kar se v najstrastnejšem političnem boju more prenašati, mi bo izvestna gospoda morala s kislim obrazom dati odgovor. Za sedaj pa se za nobeno ceno ne dam speljati proč od predmeta, za katerega edino gre.

Z razbitjem deželne avtonomije so klerikalci položili temeljni kamen centralizmu, ki bi, če bi se voditelji SLS le količkaj zavedali svojih dolžnosti napram svojemu narodu in imeli le malce previdnosti, nikdar ne bil mogoč v naši državi. Samo voditeljem SLS se ima slovensko ljudstvo zahvaliti, da je zavladal v naši državi državni centralizem. S svojim herostratskim činom so voditelji SLS pokazali, da so v dnu svoje duše centralisti in njihovo nadaljno delovanje to še potrjuje.

Klerikalci pa niso samo položili temelj centralizmu, temveč so na tem temelju tudi veselo gradili naprej. Po uničenju deželne avtonomije je prešla vsa oblast v državne roke in te oblasti so se ravno oblastni vladodržci SLS dosledno posluževali in podirali mostove, ki bi mogli dovažati še nazaj do samouprave ljudstva. Vse vladne odredbe, kjer so neomejeno gospodarili pripadniki SLS, so nosile dvojni znak popolnega absolutizma in centralizma. Vso moč so združili v rokah vlade, ljudstvu so pa vzeli kratkomo vse pravice.

Značilno za to početje, ki se ni ustavilo pred nobeno pravico, je postopanje s kmeti. Kakor danes, so bili kmetje tudi začasa prevrata organizirani v Kmetijski družbi. Kako so klerikalci pometali s to družbo? Sedanjí prošt Andrej Kalan je prišel v odborovo sejo Kmetijske družbe in je kratko izjavil: Vlada je sklenila, da se mora predsednik dr. Lampe odstaviti, ali pa bo Kmetijska družba razpuščena. In prisilil je tako navzoče odbornike, da so morali odstaviti Lampeta in izvolili so novim predsednikom gospoda Kalana samega. In vendar je bil dr. Lampe eden najboljših predsednikov, kar jih je Kmetijska družba kedaj imela. Toda absolutistično-centralistična volja vlade je šla nad vsako pravico in nad zakonito voljo svobodno izbranih odbornikov avtonomnega društva, ki je bilo ponos slovenskega kmeta. „Ti kmet imej le toliko besede, v kolikor to ugaja nam, vodite-

ljem SLS“ — to je bilo že takrat stališče mladinske SLS in je še danes. Poleg deželne avtonomije so ubili tudi avtonomijo osrednjega strokovnega kmetijskega društva. Iz tega vsakdo lahko vidi, kako spoštujejo ti gospodje kmeta, ki ga ravno sedaj lovijo s tako vztrajnostjo in brezvestnostjo v svoje mreže.

In tako je šlo naprej. Udarci za udarcem zoper vsako avtonomno življenje. Vse mora država imeti v rokah, to je bila njihova parola in neusmiljeno so jo izvajali, brez vsakega ozira na ljudske pravice in koristi. Mi smo mi — to je bil edini zakon, ki je kaj veljal.

In ko so bili srečno uničili vsako avtonomno ljudsko življenje, so šli v Zagreb in Beograd in tam izročili celo državo Srbom. Z njihovim pritjevanjem je prešla vsa državna oblast v roke beograjske vlade. Šli so doli in poklonili slovensko ljudstvo v dar.

Poprej so pa že vzeli slovenskemu ljudstvu vsako možnost kake svoje volje ali samoodločbe, ko so odklonili slovensko vojaštvo in poklicali v deželo srbsko vojaštvo z utemeljitvijo, da slovensko vojaštvo ni zanesljivo! Nedotaknjen slovenski regiment, ki je prišel iz fronte v Ljubljano, so hitro poslali domu. Slovenski regiment ni bil „zanesljiv“? Zakaj? Znaniti nezanesljiv za centralizem, ki so ga vlastodržci SLS z

mrzlično naglico uvajali. Kaj pa je bil v onem času, v petem letu svetovne vojne, slovenski regiment? To je bilo oboroženo ljudstvo, drugega nič. In če so se SLS-vlastodržci pred njim bali, so imeli slabo vest, da delajo zoper ljudsko voljo. „Ljudska“ stranka se je bala ljudske volje, ko si sme vendar le tista stranka prisvajati častno ime ljudske stranke, katera izpolnjuje ljudsko voljo. A ta gospoda je dobro vedela, da dela protivno ljudski volji, zato je hitela ljudstvu vzeti vsako možnost uspešnega ugovora in hitro, pod varstvom bajonetov, izvesti centralizem. Ni nobene krivde pri srbskih bratih, ki so na klic narodne slovenske vlade prišli v Ljubljano v zavesti, da vršijo bratsko dolžnost. Edina krivda zadene tiste, ki so jih klicali. In zakaj so jih klicali? Ker so imeli popolno zavest, da delajo zoper voljo lastnega ljudstva. Njihova dolžnost je pa bila, delati po volji ljudstva. Če bi bili tako delali, bi jih nosila ljudska volja, kakor nosi tok mogočne reke ponosno brodovje.

Sedaj pa, ko so uničili vse, kar je bilo avtonomnega življenja v narodu, obljubujejo, da oni napravijo avtonomijo. Ali niso podobni tistemu otroku, ki je zažgal hišo in obljubuje, da jo bo naredil nazaj ali pa tistemu hudodelskemu požigalcu, ki je uničil celo vas, ko pa je zasačen, cinično izjavlja, da jo bo na novo zgradil?...

Ratifikacija rapalske pogodbe.

Beograd, 13. febr. (Izv.) Včeraj dopoldne je bila v zunanjem ministrstvu konferenca, ki so se je udeležili pooblaščen minister Nešič, predsednik posvetovalnega odbora ter člana mešane komisije za evakuacijo admiral Prica in profesor Silović. Na konferenci so izdelali navodila članom komisija za izvršitev rapalske pogodbe. Konferenca se je udeležil tudi italijanski poslanik na našem dvoru Negrotti.

Beograd, 13. febr. (Izv.) Snoči je imel ministrski svet sejo, na kateri je pooblaščen minister Nešič prečital poročila iz Rima o sprejemu rapalske pogodbe v italijanskem parlamentu. Nato je vlada odobrila kredit za izpraznitev tretjega pasu in za druge potrebne izdatke v svrhu izvršitve rapalske pogodbe.

Beograd, 13. febr. (Izv.) Tukajšnja „Tribuna“ se bavi v daljšem članku s sprejemom rapalske pogodbe v italijanskem parlamentu ter pravi na koncu: Kakor se je pričakovalo, je italijanski parlament ratificiral konvencije z ogromno večino glasov. Iz govora min. predsednika in drugih govornikov je jasno razvidno, da želi fašistovska vlada rešiti vsa spor-

na vprašanja z našo državo v prijateljskem duhu. Mussolini je izrecno naglašal, da se bo pogodba izvršila lojalno in natančno in da moramo tudi mi storiti isto. Italijanski ministrski predsednik, pravi „Tribuna“, more biti pomirjen, ker ni bilo v zgodovini Srbije in sedanje države nobene napake, da bi Srbija ne izvršila in spoštovala pogodb. Spoštovanje in izvrševanje pogodb je najsvetejša prednost Srbije. Dokler bo Srbija živela v sedanji državi, bo imela Italija v njej soseda, ki spoštuje pogodbe in drži dano besedo. Končno pravi: Mi bomo izvršili sklenjeno pogodbo in sporazum z Italijo čimprej, ker želi naš narod prijateljskih odnošajev z narodom onstran Jadrana.

Beograd, 12. febr. (Izv.) Ratifikacija st. mageritskih konvencij je izzvala veliko zadovoljstvo v italijanskih političnih krogih. Naša vlada je takoj čestitala min. predsedniku Mussoliniju ter rimski vladi. V tukašnih političnih krogih se odkrito govori o prijateljstvu in dobrih odnošajih z Italijo. Čuje se, da se je na snočni seji ministrskega sveta največ govorilo o tej zadevi.

REKONSTRUKCIJA BOLGARSKE VLADE.

Beograd, 13. febr. (Izv.) Bolgarski odpravnik na našem dvoru Judtkanev je posetil včeraj dopoldne pomočnika zunanjega ministra Panto Gavrilovića (ker je dr. Ninčić bolan) ter v službeni obliki sporočil naši vladi, da se je v vladi Stambolijskega izvršila preosnova radi ostavke štirih ministrov. Judtkanev je podal zagotovilo naši vladi, da bo novosestavljen vlada Stambolijskega tudi nadalje delala za politično zблиžanje, lojalnost in prijateljstvo z našo državo.

JUGOSLOVANSKO - BOLGARSKA PARITETNA KOMISIJA.

Beograd, 13. febr. (Izv.) V drugi polovici tekočega meseca se sestane paritetna mešana komisija naših in bolgarskih zastopnikov. V tej komisiji bodo tudi zastopniki vojaških in političnih oblasti. Ta komisija bo imela nalogo, določiti potrebne korake za onemogočanje vpadov bolgarskih in macedonskih vstavev v južno Srbijo.

Naročajte
»LJUDSKI DNEVNIK«!

Francoski glasovi o poruhrski akciji.

„Manchester Guardian“ je priobčil članek, ki vsebuje izvajanja francoskega inženjerja o izgledih glede zasedbe Poruhrja. Članek je bil namenjen za neki francoski tednik, vendar pa na željo francoske vlade ni bil priložen. Članek pravi, da je zasedba Poruhrja postavila francosko vlado pred dve težkoči: Rešitev gospodarskih in finančnih nalog, ki se doslej ni posrečila in se najbrž tudi posrečila ne bo. Da so Francozi izvedli transport ruhrskega premoga za reparacijo in v Nemčijo, so rabili pred zasedbo dnevno 22.000 vagonov. 22.000 polnih vagonov je zapustilo Poruhrje, 22.000 praznih je bilo pripravljeno za drugi dan. „Ker mine povprečno 10 dni, predno zapusti napolnjen vagon Westfalsko in ga zopet vrnejo centralnemu kolodvoru v Essen, Münster ali Elberfeld, je v stalnem prometu v Poruhrju 220.000 vagonov. Francija ima v celoti na razpolago 550.000 vagonov za transporte. Morala bi toraj uporabljati tretjino vseh razpoložljivih vagonov, da bi izvedla organizacijo. To je pa nemogoče.“ Članek potem navaja še nekaj drugih pomislekov. Kakor hitro Nemčija ne bi dobivala premoga, bi preostalo Franciji mesečno 4 milijone 720 tisoč ton premoga, ki ga ne bi mogla prodati niti ga kako drugače uporabiti. Če pa premoga ne bi izvozili, bi nastal v kratkem tak zastoj, da bi morali prenehati z delom. Članek končava: „Če Francija z zasedbo Poruhrja ni napravila nobene pomembne napake, česar ne bomo raziskavali, tedaj je napravila ogromno gospodarsko napako in to je v tem slučaju dokaj huje.“ Da je članek precej točno preračunal število vagonov, je razvidno iz vprašanja, ki ga je „Echo National“ naslovil na vodstvo francoskih železnic. Vprašanje se glasi: „Koliko lokomotiv, vagonov in uradnikov bi mogla staviti francoska železniška uprava na razpolago za Poruhrje?“ Odgovor se je glasil: „Prvič nimamo nobene statistike, da bi ugotovili števila, ki jih želite, drugič bi pa morali, če bi bili v stanu navesti številke, to trenutno odkloniti, ker jih ne bi bilo oportuno objavljati.“

Razpoloženje postaja od dne do dne slabše. Nacionalistični listi so prav tako nezadovoljni kot opozicijonali.

„Libre parole“ naproša Poincaréja, naj vendar enkrat odpošlje generala Magina z obširnimi pooblastili v Porenje. Njegova oblast bo zadoščala, da ustvari popolno edinost, „o kateri so veliki informacijski listi govorili nekoliko prezdodaj.“ „Ere Nouvelle“ prinaša nazore radikalcev v sledečih stavkih: „Po štirih tednih nismo pripravili Nemčije, da bi kaptulirala, niti nismo dosegli najmanjših ugodnosti za reparacije.“ Govori nadalje o desorganizaciji, ki jo morejo pričati francoski inženjerji, ne da bi mogli ustvariti nov sistem. Navaja dve metodi: metodo sankcij in pa metodo gospodarske eksploatacije, za katere pa je Francija najbrž preslabotna. Zaključuje, da je ostalo to, kar se je doslej poizkusilo, daleč za francoskimi nadami.

Položaj v Orientu.

TURŠKI ULTIMATUM.

London, 12. febr. (Izv.) Reuterjev urad poroča, da so Turki aliirancem izročili ultimatum, v katerem jim dajejo rok treh dni, da zapuste Smirno.

London, 12. febr. (Izv.) Zunanji urad je prejel na vprašanje glede novega turškega ultimata odgovor, ki se sinatra za pevoljen.

Angleško mnenje.

London, 11. febr. (Izv.) Objavlja se, da se položaj v Angori poostrejuje, ker zahtevajo ekstremisti, da se mudanski dogovor takoj razveljavi. Spricho razpoloženja v narodni zbornici in omajanega stališča izmet paše v Angori je uspeh dvojnji. Prenagel odhod sovjetskega zastopnika iz Carigrada v Angoro ne pomeni nič dobrega. V enaki meri skrbi Anglijo položaj v Bolgariji, ker se je del pristašev Stambolijskega pridružil reakcionarjem in macedonskim teroristom.

Turško mnenje.

Angora, 12. febr. (Izv.) Položaj se presoja mirno. Ukrenjeni so potrebni

koraki za vse slučaje. Vlada je priporočila oblastem, naj se izogibajo sporom v pristaniščih.

KEMAL PAŠA V SMIRNI.

Smirna, 12. febr. (Izv.) Sem je došel Mustafa Kemal paša.

VPOKLIC VOJAŠTVA.

Atene, 12. febr. (Izv.) Roveljniki Smirne je dal vpoklicati vse moške od 18. do 25. leta.

VOJNE LADJE PRED SMIRNO.

London, 12. febr. (Izv.) 22 vojnih ladij, med temi 11 angleških, 4 francoske, 3 italijanske in 4 ameriške stoje pred Smirno. Prav v kratkem dospe dvanajsta angleška vojna ladja.

ANGLIJA SVARI PLOVNE DRUŽBE.

London, 12. febr. (Izv.) Angleška vlada svetuje plovbnim družbam, naj ne pošiljajo parnikov v Smirno, ker so Turki v luki položili mine.

čerov ne sme umakniti svoje kandidature, kakor je nameraval.

KANDIDATURA MINISTRA JANKOVIČA.

Skoplje, 13. febr. (Izv.) Radikali v skopljskem okraju so imeli zborovanje radi določitve kandidata. Zborovanja sta se udeležila tudi ministra Jankovič in Miletič. Za nosilca liste je določen prometni minister dr. Velizar Jankovič.

NAŠ POSLANIK ODPOTOVAL V SOFIJO.

Belgrad, 13. febr. (Izv.) Naš poslanik sofijski Rakič je snoči odpotoval v Sofijo. Pred odhodom je posetil Pašiča in pomočnika notranjega ministra ter dobil potrebna navodila.

INFEKCIJSKA BOLNICA V BELGRADU.

Belgrad, 13. febr. (Izv.) Ministrstvo za javna dela je odobrilo kredit 4.939.150 Din za zgradbo nove moderne infekcijske bolnišnice v Belgradu.

ZA INVALIDSKI DOM V BELGRADU.

Belgrad, 13. febr. (Izv.) Te dni bo invalidsko udruženje izdalo poziv na narod za prispevke v svrhu zgradbe invalidskega doma v Belgradu.

POINCARÉ O ZUNANJI POLITIKI.

Pariz, 12. febr. (Izv.) Parlamentarna komisija za zunanje stvari je soglasno odobrila predlog ministrskega predsednika Poincaréja, da poroča prihodnji ponedeljek komisiji o orientalskih zadevah, o memelskem vprašanju ter o dogodkih v Nemčiji. Komisija je s tem dokumentirala

eselesarski časnikar in pa neokrnjene močatosti gospoda Šukljeja. Zato mu glasno zatrobim: „Kaj pravite li članku gospoda dvornega svetnika Šukljeja?“

Šusteršič se je kar stresel, ko je slišal ime Šuklje in konstatiral sem takoj, da res ni prav nič možat.

Nato mi je s trepetajočim glasom odgovoril na moje edino pravilno vprašanje. „Ubit sem, uničen. Šuklje, pardon, gospod Šuklje, pardon, gospod dvorni svetnik Šuklje, pardon, gospod dvorni svetnik plemeniti Šuklje...“

„Plemstvo je pri nas odpravljeno“, pripomnim jaz.

„A tako,“ pravi Šusteršič, „toraj gospod dvorni svetnik ne plemeniti Šuklje nima do mene zaupanja. To sklepam iz tega, ker točno dokazuje, da nimam potrebnih lastnosti za poslanca. In, kar je zame najbolj žalostno, s svojim močno okrnjenim intelektom sklepam, da ne bom dobil krogljice preblagorodnega in neplemenitega gospoda dvornega svetnika. Ravno na to krogljico sem pa zanesljivo računal in polagal največ-

Nov francoski pritisk v Poruhrju.

NEMCIJA ODKLANJA FRANCO-SKA NAVODILA GLEDE POPOTOVANJA SVOJIH MINISTROV.

Berlin, 12. febr. (Izv.) Nemški odpravnik v Parizu je dobil naročilo, naj izroči francoski vladi noto, v kateri odklanjajo nemška vlada in vlade nemških dežel sprejem navodil od tujih vlad glede postopanja in potovanja svojih ministrov v ruhrsko ozemlje.

BOJKOT PROTI FRANCOZOM IN BELGIJCEM.

Essen, 12. febr. (Izv.) Osebni promet med Essenom in nezasedeno Nemčijo je od včeraj od 10. zvečer zopet prest. Danes je stopil v moč sklenjeni bojkot gostilničarjev proti Francozom in Belgijcem. Hotelirji so izjavili francoskim častnikom in inženjerjem, da se dobavitelji branijo dobavljati živila za Francoze. Na to je izjavila inženjerska komisija, da se bo sama preskrbovala in je prosila samo za kuhinje. Osojbe pa je tudi to odklonilo. Od dopoldne se pogajajo, da bi se osojbe pripravilo do tega, da prevzame postrežbo Francozov in kuhinje. Najbrže bo tudi to odklonjeno.

VPRAŠANJE NEMŠKIH ŽELEZNIČARJEV. ZAVEZNIŠKI IZVOZNI URAD.

Düsseldorf, 12. febr. (Izv.) Nemški železničarji bodo zapustili službo

svojo voljo tesneje in zaupno sodelovati z vlado ter udeležiti potrebne ukrepe za varstvo pravic Francije in jih tako zagotoviti.

VSTAŠKA IRSKA. — RAZSTRELJENA TISKARNA.

London, 12. febr. (Izv.) Istočasno z objavo proklamacije štabnega načelnika vstašev na častnike in moštvo republikanske vojske, kjer je rečeno, da se bo vojna nadaljevala, dokler ne bo priznana neodvisnost Irske, je bila napadena dublinska tiskarna, kjer je bila tiskarna amnestijska ponudba republikanske vlade. Tiskarna je bila razstreljena.

VELIK POŽAR V ARGENTINIJI.

Bahia Blanca, 12. febr. (Izv.) Požar je deloma uničil vojno luko, kjer se nahaja baza za pomorska letala. Škoda znaša pol milijona piastrov.

Inozemske vesti.

* **Preosnova bolgarske vlade.** Bolgarski ministrski predsednik Stambolijski je izvedel preosnovo svoje vlade, ki je sedaj sestavljena nastopno: Ministrsko predsedstvo, zunanje ministrstvo in zastopstvo vojnega ministrstva Stambolijski, ministrstvo

ali pa bodo morali delati na račun zasedbenih oblasti pod njihovim nadzorstvom. Zavezniki morejo sedaj zadovoljiti vsem zahtevam glede vojaških transportov in premogovnega prometa. Blokada proizvodov kovinske industrije se je pričela. V ruhrskem ozemlju se osnuje nov izvozni urad, kakor že obstoji na levem bregu Rena, ki bi preiskoval prestopke ter urejeval izvoz v inozemstvo, Švico, Holandsko in drugam.

IZVOZNA PREPOVED ZA POPOLNE FABRIKATE. FRANCO-SKO POJASNILO.

Pariz, 12. febr. (Izv.) Razmotriva je sklep francoske in belgijske vlade, da bosta prepovedali izvoz popolnih fabrikatov iz Poruhrja, ugotavljajo listi, da je ta odlok posledica tega, ker nemška vlada vstraja pri odporu proti postopanju aliirancev. Listi podarjajo, da je imela prva operacija, t. j. inženjerska misija v spremstvu čet, namen, doseči sporazum med Francijo in poruhrskimi industrijskimi magnati. Zaradi prigovarjanja Berlina se ta operacija ni posrečila. Zavezniki so potem prešli k presijskim odredbam. Nato je Berlin odredil sabotažo in štrajk uradnikov in železničarjev, kakor tudi poštnih in brzojavnih nastavlencev. Potreba je bila torej nova odredba in sedanja etapa je tretja etapa, ki je bila sklenjena pri prvem francosko-belgijskem sestanku.

za pravosodje in zastopstvo finančnega ministrstva Peter Janov, kmetijsko ministrstvo in zastopstvo notranjega ministrstva Obov, ministrstvo za javna dela in zastopstvo prometnega ministrstva Pagalov, ministrstvo za prosveto Omarčarski, trgovinsko ministrstvo Radolov. — Stambolijski je iz ministrstva izločil notranjega ministra Daskalova, finančnega ministra Portalova, ministra za promet Danelova in vojnega ministra Timova.

* **Egiptovski ministrski predsednik Nesim pašah odstopil.** Kakor poroča Reuterjev urad iz Kaire, je izjavil ministrski predsednik Nesim pašah v svoji odstopni noti na kralja, da je odstopil radi izprememb egiptovske ustave, ki jih je predložila Anglija. Velika Britanija da se je izjavila, da si pridržuje vso svobodo postopanja, ako Egipt ne sprejme teh izprememb v 24 urah.

* **Röntgen umrl.** Dne 10. t. m. je v Nankovem umrl najdileti röntgenovih žarkov tajni svetnik in vseučiliški profesor dr. Viljem Röntgen. Bil je star 78 let. Leta 1896. je zaslovel kot fizik, ki je odkril takozvane X-žarke. Po njem so dobili ime Röntgenovi žarki. Röntgenovi žarki služijo, kakor znano, pri raznih bolezenskih pojavih kot edino zanesljivo diagnostično sredstvo, v drugih primerih pa kot najuspešnejše zdravilo.

Prispevajte v naše sklade!

Šuklje kontra Šusteršič.

Interview dr. Šusteršiča. (Izvirno.)

Ko sem čital vidno prepričevalni napad gospoda dvornega svetnika Šukljeja na dr. Šusteršiča, sem takoj sklenil, da bom poiskal informacije neposredno na poklicanem mestu. Ker je pa Šusteršič v Ljubljani, gospod Šuklje (ki naj nikar ne zameri, da radi prostora, nikakor pa radi pomanjkanja rešpektu, ne pristavim vsakokrat „dvorni svetnik“) pa na Kamnu, sem šel najprej k dr. Šusteršiču. Ko potrkam, začujem slaboten klic „prosto“, ki ga gotovo ne bi bil slišal, če ne bi imel kot prepričan in navdušen Eselesar dosti dolgih ušes.

Vstopim in zagledam Šusteršiča sključenega, kakor kupček nesreče, čepeti v naslanjaču. Vidno razveseljen sem se mu ironično priklonil.

„Kaj pa želite“, me vpraša z umirajočim glasom Šusteršič.

Bil sem vidno ginjien, kajti moje srce je mehko, četudi sem Eselesar. Toda ohrabil sem se, ker sem se spomnil svoje dolžnosti kot zaveden

jo važnost...“ Po teh besedah se je Šusteršič zvrnil nazaj v naslanjač.

Mož se mi je resnično smilil. Moje srce se je začelo tajati in za trenutek sem zatajil svoja načela ter poziknil ubogo človeče malo potolažiti.

„Do 18. marca je še pet tednov in dotlej si še lahko premisli...“ Toda Šusteršič je žalostno zinjal glavo: „Motite se. Vi ne veste, kako je ta mož značajan. On je eden najbolj značajnih ljudi v celem Eselesu. On je bolj značajan, kot vsak značaj. On je nadznačaj. Kar je rekel in tega ne bo nikdar izpremenil.“

Solza se mu je utrnila iz desnega očesa in drkala počasi po licu. Levo oko je pa ostalo suho, kar sem natančno ugotovil. To me je nekoliko pomirilo in našel sem zopet svoja načela. Moje srce se je zopet vidno utrdilo in prenehal sem s tolaženjem zasledujoč svojo žurnalistično dolžnost. Ostro kakor kriminalpolicist sem pogledal Šusteršiča in mu zabrusil v potrto lice edino pravilno vprašanje: „Toraj priznate, gospod

Šusteršič, da nimate za poslanstvo potrebnih lastnosti? Kdo pa jih ima po Vaših mislih?“

„Priznam,“ je odgovoril Šusteršič na prvo vprašanje.

„Jemljem z zadovoljstvom na znanje,“ sem se odrezal jaz.

„In kaj imate povedati na drugo vprašanje? Pa prosim hitro, ker ne smem zamuditi dolenjskega vlaka. Še danes moram namreč do gospoda dvornega svetnika Šukljeja.“

Na ta moj odločni poziv je postal Šusteršič živahnejši in mi je z zapovedano naglico razložil, kar sledi. (Bil je vedno moč discipline.)

„Kdo ima vse lastnosti za poslanca? Čemu treba še povpraševati. Oseba leži na dlani. Nihče jih nima v večji meri, kot gospod dvorni svetnik neplemeniti Šuklje. On je poklican, rojen poslanec. Takoj, ko je bil rojen, je že bil pošten in odkrit. Pozneje, ko je zrastel, je postal tudi možat. Pa tudi njegova poštenost je rasla od leta do leta in je dosegla višek, ko je postal dvorni svetnik. Zdaj pa še naprej raste in ne vem, kje bo konec. Kar se tiče od-

Politične vesti.

+ **Veliko razburjenje v Katoliški tiskarni** je vzbudila naša notica, da se je svojedobni Šukljejev „Ljubljanski List“ finansiral iz avstrijskega dispozičijskega fonda in da je kasneje bil s tem fondom tudi „Slovenec“ nekoliko v „zlahti“. — Glede „Ljubljanskega Lista“ je bila stvar takrat, ko je izhajal sploh notorična. Ni ga bilo človeka v Sloveniji, ki bi bil o tem dvomil. Stvar se je javno razpravljala kot utrjeno dejstvo. Izhajal je ta list v Bambergovih tiskarni, kjer je izhajala tudi uradna „Laibacher Zeitung“ in naslov Šukljejevega lista je bil dosloven prevod naslova, pod katerim je izhajal uradni list. Oba lista sta zastopala eno in isto vladno-politično, eden v nemškem in drugi v slovenskem jeziku. Druge razlike ni bilo in vsebina „Ljubljanskega lista“ je bila v mnogem doslovnno prevedena iz nemškega uradne lista v slovensko. O teh dejstvih nadalje prepričati se, bi se reklo vodo v Savo nositi. Naj se pregleda ta literatura, če koga stvar dalje zanima. Kakih deset let pozneje je v polemiki s „Slovencem“ narodno-napredno glasilo „Slovenski Narod“ odločno trdil, da dobiva „Slovenec“ podporo iz vladnega dispozičijskega zaklada. „Slovenec“ se je sicer branil, a „Slovenski Narod“ je odločno ostal pri svoji trditvi. „Slovenec“ je takrat pisal za vlado zelo prijazno, „Slovenski Narod“ je pa bil opozicijski. Imeli smo tedaj zelo trdno podlago, če smo pisali, da je „kasneje bil tudi „Slovenec“ z omenjenim fondom „nekoliko v zlahti“. „Slovenec“ je pa obdolžil nas, brez najmanjše dejanske podlage, da smo finansirani iz dispozičijskega fonda. Gospodje so si čisto priprosto to izmislili in sedaj ponavljajo venomer to trditev, četudi nimajo zanj niti sence dokaza. To se pravi lagati. Nam niti znano ni bilo, da eksistira v Belgradu nekaj podobnega kot je bil avstrijski dispozičijski fond. A gospodje okoli „Slovenca“ se morajo v tem oziru zelo

dobro spoznati, ker so njihovi ljudje bili opetovano ministri in so tedaj imeli vpogled v vse vladne fonde. Nihče ne išče drugega za pečjo, če ni bil sam že tam skrit. Nervoznost „Slovenčeve“ gospode je na vsak način zelo sumljiva, dokazana je pa njihova premissljiva lažljivost in preračunljiva častikraja.

+ **Silno je zbudilo gospodo okoli „Slovenca“**, da smo izvedeli in poročali o „gorkem“ sprejemu dr. Brejčeve kandidature na shodu zaupnikov SLS in v ljubljanski okolici sploh. Zmerjajo nas, kakor po navadi, v polučinem tonu. Mi smo pa v položaju potrditi, da je vse res, kar smo poročali, i. s. do pičice res. V zmerjanje se pa seveda ne spuščamo, to prepuščamo gospodom okoli „Slovenca“ in „Domoljuba“. Razumljivo pa je, da so gospodje nervozni, ko vidijo, kako odlične in zanesljive poročevalce imamo na razpolago v vrstah njihovih zaupnikov, ki pa v prihodnje ne nameravajo iti več na njihove shode, kar naj bo gospodom v tolažbo.

+ **G. Šuklje piše v „Slovencu“**, da ima „sedemdesetero križev“ na hrbtu, torej bi bil po našem računu 700 let star. Sodeč po njegovih zadnjih člankih v Slovencu in gostobesednosti bi bilo to skoraj verjetno.

+ **„Slovenec“ in nedeljivost Slovenije.** G. Šuklje napoveduje v „Slovencu“, da bo dokazal koristnost razdeljene Slovenije na dve oblasti. Radovedni smo, ako bo prepričal tudi „Slovenca“, ki je doslej pisal vedno za nedeljeno Slovenijo.

+ **Kandidati socialdemokratske stranke na štajerskem.** Iz Celja se poroča, da se je tam po dvodnevni pogajanji postavila enotna kandidatna lista. Nosilec te liste za celjsko skupino bo učitelj Mördendorfer iz Mežiške doline, za mariborsko skupino Golouh, okrajni kandidat za mariborski okraj pa profesor Favaj iz Maribora.

Domače vesti.

— **Razpis štipendij.** S 1. novembrom l. 1923. bo sprejela francoska vlada nekaj štipendistov iz naše kraljevine. Štipendije znašajo po 6.000 frankov za štud. leto 1923/24. Izbrani kompetenti dobe na roko tudi po 500 frankov za potne stroške. Štipendisti bodo morali v načelu nadaljevati na Francoskem svoj točno začrtani strokovni študij. Za te štipendije kompetirajo lahko kandidati vseh strok, vendar imajo kandidati francosčine prednost. Prošnje, opremljene s potrebnimi dokumenti (dokazili o dosedanjih študijah, izpričevali itd.) naj se vložijo pri podpisnem rektoratu najkasneje do konca februarja. Rektorat univerze kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani. Rektor: Ušeničnik, m. p.

— **Poročila se je v nedeljo 11. februarja** gđc. Iva Hlebševa, uradnica našega uredništva z gospodom I. Pečnikom. Cestitamo!

— **Smrt na ženitovanju.** Včeraj se je vršila poroka gospodične Hafnerjeve z Riinske ceste. Po poroki so priredili običajno ženitovniško pojedino, kateri je prisostvoval tudi nevestin oče. V splošni zabavi je očetu nenadoma postalo slabo. Zadel ga je kap in je kmalu nato izdihnil.

— **Umrl je v Leonišču Ivan Manček**, znani lesni veletrgovec v Trstu. Truplo prepeljejo v Trst. Svoččas je bil predsednik Jadranske banke ter „Tržaške posojilnice in hranilnice“. Blag mu spomin! — V nedeljo, dne 11. t. m. je nenadoma umrl g. Oskar Treo iz znane ljubljanske rodbine.

kritosti, pa poglejte njegove članke. Kako odkrito mi je vse povedal, dasi mi je bilo mučno, izreči nekatere stvari, o katerih se mi je zdelo, da mi morebiti ne morejo biti všeč. In kako odkrito priznava, da mi je hvaležen. Kako častna izjema v sedanjih časih, ko je hvaležnost tako redka vijolica. Kako dobro dlji njegova hvaležnost, bolj kot vsaka vijolica, vsak nagelj, vsak rožmarin in vsaka rožica. Ginjen sem. Vidite, gospod... kako vam je že ime? „Galimatija“, odgovorim z vidno ironičnim poklonom.

„Toraj vidite gospod Galimatija, to dobro de na stare dni, da se še dobi hvaležnega človeka in pri gospodu neplemenitem Šukljeju izvira to zgolj iz njegove odkritosti.“

Tedaj pošten je, odkrit je, poleg tega pa še možat. In ravno njegova možatost je, rekel bi, k r o n a njegovega neplemenitega bitja. Kako možato me je tik po prevratu, ko sem bil že popolnoma ubit, obreal po slovenskem časopisju. Bil sem takrat tako mrtev kot tisti pravljčni lev,

ki ga je osel tako ošabno brenil. A neplemeniti gospod Šuklje me je obrcal kakor lev mrtvega osla in me v svoji resnični plemenitosti ni požrl ter s tem ustvaril edino možnost, da sem še danes tukaj.

A to nikakor ni edini zgled njegove možatosti. Nasprotno. Možatost se vleče kakor rdeča nit skozi njegovo plemenito življenje. S kako izredno možatostjo se je v stari Avstriji postavil na stran vsake vlade, desne ali leve. Pri njem ni bilo nikdar malodušnega omahovanja. Kjer je bila, tam je bil tudi gospod neplemeniti Šuklje. Kdor je napadel c. kr. vlado, je zadel ob junaška prsa neplemenitega viteza. In če je padla vlada, kljub njegovi junaški obrambi, kako možko je takoj skočil ob stran nove vlade kot njen zaščitnik. Kar pa je bilo posebno možato in je vzbujalo splošno začudenje, ali da se točneje izrazim, občudovanje, to je bila njegova možka kritika o padli vladi, ki jo je rad zaničeval. Postavil se je z možko odločnostjo vselej na stran žive vlade. Mrtva vlada se mu je zdelo kvečjemu vredna „brce“.

Pogreb se je vršil danes popoldne. N. v m. p.!

— **Nova lekarna.** Nasproti evangelijske cerkve je otvoril na Gospodsvetski cesti novo lekarno g. Fr. Kuralt.

— **Tat, ki je okradel g. Bolteta** je baje že prijet in sicer v Karlovcu.

— **Društvo najemnikov za Slovenijo** opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 14. februarja 1923 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doam. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije, Sv. Petra cesta št. 12, prtiličje desno.

— **Tožbe na sodišče delavskega zavarovanja.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani objavlja: Delavci in nameščenci, ki utrpel obratne nezgode, katere imajo za posledico več kakor deset odstotno izgubo zmožnosti za delo, imajo pravico do neugodnih rent, katerih višino določa ravnateljstvo, odnosno rentni odbor okrožnega urada. Na podlagi te odločbe izda okrožni urad ponesrečenim zavarovancem odloke o odškodnini. Proti tem odlokem je v roku 15 dni dopustna kolka prosta pritožba na sodišče delavskega zavarovanja, v kateri morajo biti povdarjene one točke odloka, proti katerim je tožba naperjena. V večini slučajev bo tožba mogla biti naperjena le proti preniko odmerjenemu letnemu zaslužku, ali pa proti preniko ocenitvi izgubljene zmožnosti za delo. Ker zakon o zavarovanju delavcev za omenjene tožbe ne zahteva nikakih formalnosti in zadošča zanje navaden dopis, more tako tožbo sestaviti in vložiti vsaka ponesrečena oseba sama, ne da bi iskala pravne pomoči drugod. Na ta način se ponesrečenec izogne nevarnosti povrnitve nastalih stroškov za sodni postopek, kateri predvideva § 168. zakona o zavarovanju delavcev, ki pravi, da stroške za pravnega zastopnika plača vselej stranka, ki izgubi pravdo. Pri tej priliki se ponovno opozarja, da so vsi dopisi, vloge in priloge, ki so v zvezi z delavskim zavarovanjem, poštnine in kolka proste.

— **Brezlični postaji v Ljubljani in Mariboru.** Kakor je minister za pošto in brzojav odredil, dajo se v najkrajšem času zgraditi v Ljubljani in Mariboru brezlični postaji.

— **Iz vlaka je padeł Fran Trček**, posestnikov sin iz Borovnice, ko je odhajal k vojakom. Na Viču je mahaje z roko pozdravljaj svoje sorodnike skozi okno. Pri tem je izgubil ravnotežje in se prekucnil skozi okno. Trček ima močne notarne poškodbe in imajo zdravniki malo upanja, da ostane pri življenju.

— **Kongres rezervnih častnikov** se bo vršil 11. marca v Belgradu.

— **Celjska mestna plinarna.** Celjska mestna občina je dala napraviti novo dvoplinsko napravo. Zeleti bi bilo večjega zanimanja za to napravo, kar bi bilo gotovo celemu meščanstvu v korist. Sedaj se konsumira mesečno 5000 m³, če bi

bilo za 7000 m³ odjemalcev, bi se cena plinu znižala za 20%, pri odjemanju 8000 m³ pa bi se znižala na 50%.

— **V celjskem mestnem gledališču** so je igrala v četrtok in soboto Dreijerjeva drama »Sedemnajstletnik«. Občinstvo je tudi tokrat kakor vedno napolnilo gledališče in se izkazalo celjskim diletantom hvaležno za njihov veliki trud, da se žrtvujejo svojim so-meščanom in jim napravijo par prijetnih uric.

— **Aretacija.** V Celju so aretirali znanega tatu Franceta Jelen iz Lise. Izvršil je baje več vlomov.

— **Pri celjskem okrajnem sodišču** je bilo zopet par obsodb, ki jih je povzročilo preveliko zavzivanje alkohola. V Artičah so se stepli vina preveč polni mladeniči, pri tem sta ranila brata Franc in Janez Novak Martina Vahčiča v rebra z nožem. Janez Novak je dobil za to junaštvo eno leto, njegov brat Franc pa 6 mesecev težke ječe. Lanskega leta septembra so se pa stepli nadebudni mladeniči v Orešju, pri čemur so Štefana Pilka poškodovali na glavi, levem očesu in na želodcu, posledica je bila zanj smrt. Okrožno sodišče je obsodilo viničarja Šostarja na eno leto ječe, Jurija Vlahoviča na deset in hlapca Vlahovca na osem mesecev ječe. Alkohol še vedno preveč rogovili v teh krajih.

— **Iz Vojnika.** V soboto 10. februarja smo z veseljem pričakovali na celjskem kolodvoru naše zvonove. V velikem, rekli bi svečanem sprevedu smo jih popeljali domov. Po celjskih ulicah, kjer smo jih vozili, je bilo zbrano številno občinstvo. Saj pa je bil tudi naš ponos peljati štiri zvonove, v skupni teži 53 metrskih centov, v spremstvu treh godb skozi celjsko mesto.

— **Cirilova tiskarna v Mariboru demilirana.** V soboto zvečer je prišlo v Cirilovo tiskarno v Mariboru devet neznanecv s temnimi nameni, ki so jih v resnici tudi izvršili. Ustrahovali so hišnika in ga prisilili z revolverji k molčanju. Neznanci so odšli nato v strojno dvorano, kjer so se spravili na delo. Poškodovali so en veliki stroj in dva mala na ta način, da so razbili posamezne dele in porezali jermene. Nato so se ponočni obiskovalci odstranili in izginili v noč. Hišnik je po njihovem odhodu alarmiral v hiši stanujoče duhovnike. Takoj potem je šel na policijo in prijavil cel dogodek. Policija je šla takoj na delo, da izsledi storilce. V tiskarni so baje našli pisemsko kuverto z naslovom nekega gospoda iz Celja. V nedeljo dopoldan se je vršil v tiskarni komisijski ogled, ki je ugotovil okroglo milijon dinarjev škode. Straža, ki je kljub velikim poškodbam strojev včeraj izšla, ljuto napada »Orjuno« in Sokola ter jih dolži zločina. Po mestu se splošno sodi, da so storilci samo posamezne osebe, katere je Straža zadnje čase trgala po svojih kolonah. Policija je aretirala že nekaj sumljivih oseb, vendar se še ni doglalo, kdo so faktični krivci.

jem trdnem prepričanju je edini vzrok naših slabih razmer, da one možate izjave niso vpoštevali. Če bi ga bili postavili na vodilno mesto, bi bilo gotovo vse dobro in če to ne, bi bil vsaj On zadovoljen in zadovoljnost v državi bi se bila začela. Drugih 99999 Slovencev bi prišlo za njim, ker je privlačna sila genija patološko-zgodovinska prikazen. Pika.“

Po teh besedah, ki jih pa nisem natančno razumel, ker je Šusteršič nazadnje vsled izmučenosti zelo tiho govoril, se je zvrnil v naslonjač in porabil sem to priliko, da sem se z očitvidno hinavščino priklonil (s tisto hinavščino, s katero sem nekaj vidno navdušen prepeval cesarsko pesem) in tekem na dolenski kolodvor (za južni je bilo že prekasno), da jo vdarim na Kamen in čujem drugo plat zvona, o čemer bom poročal prihodnjič s tisto poštenostjo, odkritostjo in možatostjo, kot se spodobi za esesarskega žurnalista.

Edvard Galimatja.

— Iz Maribora. Neznani storilec je ukradel v Mariboru nekemu natakarnju zlato verižico teško 28 g. z enim obeskom, s svinčnikom in srebrno tuba uro. — Iz zgornjih Volič je pobegnil Krajnc David iz strahu pred orožniki v Maribor, kjer je v družbi s prijateljem ukradel 2 kokoši. V Mariboru se je javil sam policiji, nakar je bil oddan v sodniške zapore. — Ivan Cesar, kotlarski pomočnik zaposlen pri Waisu, je ukradel svojemu gospodarju 13 kg bakra v vrednosti 4000 kron. — Policija je našla v Slovenski ul. št. 10 ležati na dvorišču 20 letno Katarino Kop. Došli zdravnik je konstatiral, da je umobolna, nakar so jo prepeljali v Ljubljano, da jo oddajo na Studence.

— „Socijalna skrb“. Včeraj je vojni invalid Skalčec ustrelil v uradnih prostorih „Socijalne skrbi“ v Zagrebu vodjo urada dr. Cvitaša. Storilca še niso prijeli.

— Novi ruski begunci 1200 po številu, ponajveč invalidi, ki so pobegnili pred Kemalisti, so prispeli te dni v našo državo. Naseljeni bodo v Pančevu in Herceg Novi.

— Trentarski divji lovci. Lovski čuvaj Mihael Ojclja je 21. novembra l. l. zasačil v svojem okolišču dva divja lovca iz Trente. Nastal je boj in se je streljalo z obeh strani. Zadet je bil v nogo Al. Mlekuš. Njegov tovariš Andrej Becelj je pobegnil, ne meče se za usodo ranjenca. Šele drugi dan so našli Mlekuša mrtvega poleg ubite srne. Umril je vsled izkrvavenja. Njegova vdova je sedaj tožila čuvaja Ojclja za odškodnino 170.000 kron. Sodišče pa je Ojclja oprostilo, ker je ta dokazal, da je streljal samo za strah in je bil Mlekuš zadet po nesreči.

— Živinski sejem se bo vršil v Semiču na pepelnico sredo.

Dopisi.

d G. Franc Beltram nam piše:

O poštenju in morali ljubljanskih „katoliških“ somišljenikov in politikov, sem se imel včeraj popoldne ponovno priliko prepričati. Nesel sem v uredništvo „Slovenca“ prečast. g. Smodeju en izvod „Ljudskega Dnevnika“ v katerem sem se branil proti lažnjivim poročilom „Slovenca“. Č. g. Smodej mi je hladno in brez vsakega obžalovanja odgovoril, da to ni njegova zadeva, temveč, da je stvar dopisnikov, če so poročila resnična ali ne. Pred zakonom je seveda č. g. Smodej opravičen, če pa je opravičen v svoji vesti pred Bogom, kadar dopušča tako hladnokrvno objavljati lažnjive vesti, je pa drugo vprašanje, kajti pošten urednik, tembolj če je duhovnik, bo skrbel, da se ne objavljajo poročila od dvomljivih ali celo nezanesljivih dopisnikov. Prav posebne vrste katoliški moralist je pa preč. g. dr. Kulovec, ki mi je vrgel izvod „Ljudskega Dnevnika“ pod noge, ko sem mu ga v pisarni SLS vročil s pripombo, naj se prepriča o resnici. Podobne vrste poštenjak je tudi g. Žužek, tajnik I. del. kons. društva v Ljubljani, ki je v svoji gorečnosti „Ljudski Dnevnik“ raztrgal, ne da bi ga prebral. Iz takih slik se najbolj spozna moralno kvaliteto SLS-arskih voditeljev. — Še ena slička: G. Pavlin in tov. Cvikelj sta pripovedovala, da sta slišala, da sem imel pred nekaj dnevi shod v Smartnem pri Litlji. Ko sem ju pa vprašal kdo jima je to pravil in jima ponujal 1000 kron, če mi z imenom povesta vsaj eno osebo od katere sta to govorico slišala, sta se po navadi ljubljanskih „katoliških“ moralistov izvila, češ, povsod se tako govori. — Da še bolje osvetlim lažnjivost SLSarjev, povem naravnost, da v Smartnem pri Litlji sploh še nikdar nisem bil. — Tako smo klerikalci. Ali so še kake vrste ljudje ali stranke na svetu, ki bi bili slabši in hudobnejši od nas?

(Op. ured. G. Beltramu radi ustrežemo in prinašamo njegove dopise, da vidijo naši čitatelji, kako ravna SLS s svojimi somišljeniki, kadar hoče kdo izmed njih uvesti v stranko dostojnost in resnico. Če ne tolerira vso njihovo zlobo, ga skušajo uničiti z lažjo in obrekovanjem.)

Gospodarstvo.

g Izkaz Narodne banke z 31. januarjem ima sledeče aktivne postavke: metalna podlaga 347.940.322 (več 6 mil.); posojila eno milijardo 517.532.578 (več 19 mil.); prejemki od države 4.512.924.371 (manj 2.385.367); vrednost državnih domen, založenih za emisijo 2.138.377.163. Vsa aktiva znašajo torej 8.576.133.407 Din in saldo 59.358.972 Din.

g Prost izvoz cementa. Finančno ministrstvo je dovolilo prost izvoz cementa iz naše države pod pogojem, da se vse devize, dobljene od prodaje cementa, prodajo na zagrebški ali belgrajski borzi. Narodna banka ima pravico, da kupi tretjino vseh teh deviz.

g Razširjenje Stinnes-koncerna na Balkanu. Berlinska „Voss“ je dobila iz Bukarešte informacije, da pripravlja Stinnesov koncern svojo utrditev na Balkanu v velkem obsegu. V Bukareštu bo posebna delniška družba za prodajo Stinnesovih proizvodov, pri kateri bosta udeleženi tudi Alpine Montan d. d. in Ferro d. d. V Sofiji prevzame prejšnja filiala Britsko-ogrške banke N. Feher & Co. zastopstvo Stinnesa in organizira v Konstantinoplu in Smirni posebna podjetja. V Belgradu se pogaja Stinnes z Montan sindikatom.

g Industrija v Bolgariji. Bolgarsko prometno ministrstvo je predložilo sobranju projekt za veliko tvornico telegrafskih in telefonskih potrebščin v Sofiji. Ustanovi se akcijska družba s sodelovanjem države, ki si bo pridržala polovico deležev. Tudi v promogovni industriji se opaža velik razmah. Leta 1920. so Bolgari začeli izvažati premog, in l. 1921. so ga izvozili že 800 ton. Pred vojno so porabile bolgarske železnice letno 200.000 ton; a sedaj ga porabijo že 300.000 ton. Produkcija premoga se v vsakim letom poveča. L. 1919. so izkopali 583.000 ton, leta 1920. 743.000, a v letu 1921. že 912.000 ton. Kmalu bo mogla popolnoma pogrešati angleški premog. Računa se, da se bo mogla letna produkcija dvigniti na 2 mil. ton.

g Z dunajskega knjižnega trga poroča „Jugosl. Lloyd“, da vlada tam panika vsled padca marke in da mislijo knjigarne svoje trgovine zapreti in se tako izogniti razprodaji. V Nemčiji so sklenili, da se avstrijskim

knjigarnarjem nabije 100% pribitek, ako pokažejo od nemške kontrole vidiran reverz. Medtem pa je Avstrija zaprla uvoz nemških knjig.

g Avstrijska zlat pariteta znaša od 12. do 18. februarja 14.500 a. k.

g Mednarodni vzorčni velesemenj v Pragi bo trajal od 11. do 18. marca. Posetniki dobe na vseh čehoslovaških železnicah 33%, pri vidiranju potnih listov 75%, in na naših vlakih (razen brzovlakov) 50% popusta. Legitimacije oskrbujejo čehoslovaški konzulati.

g Transportna konferenca. V Pragi bodo imele nasledstvene države transportno konferenco, na kateri bo regulirano vprašanje tranzitnega prometa med nasledstvenimi državami.

g Povziranje cen ogrskemu špiritu. Poljedelske tovarne na Ogrskem zahtevajo, da proglasi vlada fabrikacijo špirita za poljedelsko industrijo. Produkcija špirita je namreč zelo nazadovala, vendar pa hoče kartel cenovišati. Sedanja cena znaša za neobdaven špirit 265, za obdaven 300, za industrijski 400; za publiko pa 500 madžarskih kron.

BORZA.

Zagreb, 12. febr. (Izv.) Devize: Dunaj 0.147 — 0.148, Berlin 0.34 — 0.37, Budimpešta 3.95 — 4.05, Bukarešt 45 — 47, Milan 495 — 498, London 488 — 490, Newyork 103.50 — 104.5, Pariz 645 — 650, Praga 310 — 318, Švica 1960 — 1975, Varšava 0.30-0.32. Valute: dolar 100-101, avstr. krona 0.15, franki 630 — 640, marke 0.36, lire 485 — 490.

Curih, 12. febr. (Izv.): Berlin 0.0186, Newyork 532.50, London 24.95, Pariz 32.80, Milan 25.63, Praga 15.80, Budimpešta 0.2050, Beograd 5.10, Bukarešta 2.85, Varšava 0.014, Sofija 3.10, Dunaj 0.0075, avstrij krona 0.007550.

PREDBORZA.

Zagreb, 13. febr. (Izv.) 1 dolar 100 Din, 1 funt šterl. 482 Din, 1 švic. frank 19.50 Din, 1 franc. frank 6.45 Din, 100 mark 0.36 Din, 100 avstr. kron 0.1475 Din, 1 češka krona 3.09 Din, 1 ital. lira 4.95 Din.

predvsem srednješkolskim zavodom in učitelstvu sploh.

k Tujina in ml. Iz Amerike je došlo sporočilo, da so se izvajali v Newburghu (Združene države) Lajovičevi „Pastirčki“ in „Kroparji“. — Iz Zagreba (država SHS) je došlo 50 tja poslanih „Pesmi samote“ istega skladatelja nedotakanih t. j. neizvajanih in neprodanih v Ljubljano nazaj. Menda bo res treba Amerikanca, da nam odkupi in razveže „borni punkeljček Anastazija Grūna“. — Zanimive so cene ameriškega koncerta: 75 c za osebo, za otroke 25 c, po naše 300 K za odrasle, 100 K za mladino. Na istem koncertu so peli tudi Adamičev zbor „Zaman pod oknom“.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Torek, 13. februarja: Zaprto.

Sreda, 14. februarja: »Za pravdo in srečo. Izven.

Četrtek, 15. februarja: »Čudež sv. Antona in »Črna dama iz sonetov«. Red E.

OPERA.

Sreda, 14. februarja: Zaprto.

Četrtek, 15. februarja: »Vrag in Katra«. Izven.

Popoludanska predstava »Carmen«, napovedana za pustni torek, se zaradi tehničnih zaprek ne vrši. Denar za prodane vstopnice se vrača pri dnevnih blagajni v opernem gledališču.

gl Betetto - Zathey. V sobotnem „Slov. Narodu“ je priobčil Betetto, basist kraljeve opere apel na vse ljubitelje in prijatelje umetnosti, naj ga vzemo v zaščito radi kritike v „Jutru“ (7. t. m.), kjer da se mu med vrstami očita premala zaposlenost v operi in petje po

spremenjenem (punktiranem) originalu. Vsled Betettove ohripelosti je namreč prevzel pri zadnji „Prodani nevesti“ njegovo ulogo (Kecala) basist Zathey, ki po kritikovem mnenju zasluži posebno priznanje „glavno“ radi tega, ker je pel svoj part v originalnih legah in ker je vedno zdrav. — K temu pripominjam: V interne prepire javno nastopajočih osebnosti se ne spuščam. O zaposlenosti, alterniranju in eventualnemu marodiranju naj govori zdravnik in gledališko vodstvo. Publikacija seveda je tudi zainteresirana, ker li ni vseeno, koga sliši v tej ali oni ulogi. Fakt je n. pr., da so mi E-abonenti potožili, da so slišali Betetto doslej samo enkrat (pritožba, ki jo Betetto po mojem mnenju lahko smatra za poklon). Ob smiselni punktaciji pa, t. j. ob taki, ki muzikalne misli ne destruiira, se ne bo resen, muzikalno naobražen kritik spodtikal, upam torej tudi pisec omenjene kritike ne. — Glede umetniške kvalitete pa Betetto mirnim srcem svetujem, naj se v bodoče na nikogar ne obrača v svrhu zaščite svoje umetnosti: štiti ga umetnost sama. „Kar je glavno!“ Res je namreč, da dva nizka tona Kecala ne napravita.

Razno.

r Žena-mož. Londonski listi poročajo o zanimivem slučaju ženske, ki so jo vsi poznali kot moškega. Šele, ko je zbolela in umrla v bolnici, so ugotovili, kdo je. Živela je namreč pod imenom Karl Richardson pri neki trgovki kot prodajalec in niti njena gospodinja ni mogla najti tekom let nič sumljivega na svojem prodajalcu, ki je bil nad vse marljiv, velik šaljivec in strasten kadilec. Bila je enkrat celo v bolnici zaradi rane na nogi in tudi tam jo niso prepoznali. Brivec, pri katerem si je strigla lase, se je seveda norčeval iz njene zahteve, da jo naj obrije, ker ni imel skoro kaj odstraniti z njenega lica, toda sumil ni nič, ker je imela čisto moške poteze v licu.

r Hitra obsodba. V nekem nemškem mestu si je prižgal nek mlad objestnejš cigareto z bankovcem za 10.000 mark. Očividci so mu iztrgali bankovec in ga takoj pošteno namahali za njegovo cinično dejanje.

r Krematorij v Pragi je vpepelil januarja meseca 162 trupel, od teh 101 moških, 57 žen in 4 otroke. Katolikov je bilo med njimi 103, 17 čeških novovercev, 12 protestantov, 4 judje, 1 pravoslavne vere in 25 brezvercev. Večina je Pražanov.

r Slovo salutiranja. Amerikanski general Pershing je izdal amerikanskemu vojaštvu povelje, v katerem naznanja, da so vojaški pozdravi na ulici odpravljeni. Če vojak pozdravi predstojnika prostovoljno in iz uljudnosti, je prav, če ne, je tudi dobro. Prisiliti ga k pozdravu ne more odslej nihče. Demokratizem drugod napreduje.

r Tekma krasotic. V New-Yorku je bila razpisana za najlepšo žensko nagrada v znesku 100.000 dolarjev. Podelitev nagrade je povzročila tožbo neke Američanke, ki je trdila, da je ona najlepša žena, ker je docela enaka milanski Veneri, ki je priznana najlepši kip ženske. Sodniki so izmerili in našli, da ima užaljena Američanka za 1 cm predolge dlani. Bojevita krasotica je propadla kljub stroškom za nego svoje lepote, ki so znašali 2000 dolarjev tedensko.

r Škof v letalu. Gibraltarski škof dr. Greig je naslovih prošnja na bogataše svoje škofije, ki obsega obale sredozemskega morja, naj mu preskrbe aeroplan, da mu bo mogoče obiskati posamezne župnije, česar sedaj ne more vsled slabih prometnih zvez pomorju in na suhem.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

= „St. Vid.“ Pošljite. — „Ljubljana Bk.“ Tajnost zajamčena. Lahko pošljete na naslov: Glavni urednik „Ljudskega dnevnika“, Ljubljana, Breg 12. Tako naslovljena pisma odpiram sam. V ostalem se strinjам.

Izdaja konzorcij „Ljudskega dnevnika.“

— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —

Tisk J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.

Kultura.

k Einstein v Jeruzalemu. Kakor javljajo londonske „Times“ iz Jeruzalema, je došel tjakaj prof. A. Einstein, ki je na židovskem vseučilišču pred veliko množico predaval v relativitetni teoriji.

k Operni libreti. — »Čarostrelec«. — Pravkar je izšel 9. zvezek Zbirke opernih in operetnih tekstov in sicer »Čarostrelec«, romantična opera v treh dejanjih, spisal Friedrich Kind, godbo složil Karl Maria Weber, poslovenil Anton Funtek, 67 strani. — Cena 3 Din. — Libreti se dobivajo pri založnici v Zvezni tiskarni v Ljubljani (Wolfova ulica 1.). Razprodajalec običajen popust. V razprodaji so v tukajšnjih knjigarah, kakor tudi pri blagajni v operi in pri opernih biljeterjih.

k Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino. Urejšajo in izdajajo Fr. Kidrič, R. Nahtigal, Fr. Ramovš. — Izšla sta 3. in 4. snopič III. letnika s sledečo vsebino: Fr. Kidrič, Opomba k protireformacijski (katoliški) dobi v zgodovini slovenskega pismenstva; Fr. Weber, O razmerju med besedami in stvarnim doživljanjem; Fr. Ramovš, 50-letnica znanstvenega delovanja Jana Baudouina de Courtenay; P. Škok, Pripombe k razlagi imen Oglej in Celje. — Časopis prinaša podrobno bibliografijo svojih strok za dobo od julija 1920 do konca l. 1921. — Naročnina za IV. letnik je zvišana na 30 Din; ravno toliko stane odslej tudi III. letnik. Reklamaotje, naročila itd. je pošiljati na naslov Časopisa (Ljubljana, univerza). Časopis najtopleje priporočamo našemu razumništvu,

Gradbeno podjetje

ing. Đukić in drug
Ljubljana, Bohoričeva ul. 20.

se priporoča za vsa v to stroko
spadajoča dela.

Pisalni stroji i. t. d.

Mehanična delavnica

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova 6./I.